

An abstract painting featuring two faces. The face on the right is larger, more defined with purple and brown tones, and appears to be wearing a crown. The face on the left is smaller, more ethereal, and rendered in white and light purple. The background is a complex mix of purple, white, and brown textures, with various brushstrokes and layered colors. The overall mood is somber and intense.

VLADAŘ

xyz

NICCOLO
MACHIAVELLI

Vladař

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

Niccolò Machiavelli

Vladař – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

xyz

VLADAŘ

Niccolò Machiavelli

Illustrations © Martin Mrázik, 2021

Translation © Jiří Žák, 2021

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2021

ISBN tištěné verze 978-80-7597-900-1

ISBN e-knihy 978-80-759-7953-7 (1. zveřejnění, 2021) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7597-954-4 (1. zveřejnění, 2021) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7597-952-0 (1. zveřejnění, 2021) (ePDF)

VLADAŘ

Niccolò Machiavelli

Překlad Jiří Žák

xyz

NICCOLÒ MACHIAVELLI

VZNEŠENÉMU LORENZOVI

MEDICEJSKÉMU

Ti, kdo usilují o panovnickovu přízeň, předstupují obvykle před jeho tvář s tím, co je jim nejdražší, případně s tím, o čem věří, že mu udělá největší radost. Přinášejí mu koně či zbraně nebo vzácné látky, klenoty a různé ozdobné předměty, jež jsou důstojné knížecí velikosti. I já, ve snaze předstoupit před Vaší Výsost s nějakým důkazem své oddanosti, hledal jsem a našel to, co je mi nejmilejší a nejdrahocennější: své vědomosti o osudech a činech slavných mužů. Získal jsem je pozorným studiem událostí současných i minulých, četbou historie a mnohaletým uvažováním o tom, co jsem se dočetl. Své zkušenosti jsem pak shrnul do svazečku, který si dovoluji poslat Vaší Výsosti.

Ačkoli své dílko nepovažuji za důstojné Vaší velikosti a proslulosti, doufám, že je přijmete s laskavou shovívavostí, neboť nemám většího daru než svou naději, že Vám umožním, abyste se v krátkém čase dozvě-

děl i pochopil to, co já po mnohaletém bádání, jež nebylo bez těžkostí a překážek. Svě úvahy jsem nepřikrašloval ani nezatěžoval vznešenými frázemi, nadutými slovy či dekorativními obraty a vnější okázalostí, jak to spisovatelé rádi dělávají, nýbrž jsem si přál, aby vynikaly pouze a výhradně svým rozsahem a závažností zkoumaného předmětu. Nerad bych také, aby kdokoli považoval za namyšlenost z mé strany, od člověka neurozeného a nevýznamného rodu, že si troufám posuzovat a vznášet soudy o záležitostech vladařů. Nedělám totiž nic jiného než malíři: aby poznali povahu hor a vrchů, zůstávají v údolí, a vystupují na vrcholky, aby lépe přehlédli krajinu v nížině. Stejně tak mohou pochopit charakter národů jen ti, co sedí na knížecím stolci, zatímco ten, kdo chce zkoumat úděl mocných, musí žít mezi lidem.

Nechť Vaše Výsost přijme můj skromný dar s vlídným pochopením. Až si dílko pozorně přečtete, odhalí Vám, jak vroucně si přeji, abyste dosáhl oné velikosti, již Vám osud a Vaše ctnosti předurčily. A shlédne-li někdy Vaše Výsost k nám do nížin, shledá, jak nespravedlivě mě osud soustavně stíhá.

M. Mrázek II/2017

KAPITOLA I.

Kolik druhů knížectví existuje a jak je získat

Všechny státy a všechny vlády, udržující stále ještě lid pod svou mocí, byly a jsou buď republiky, nebo knížectví.

Knížectví jsou buď dědičná, nebo nová.

Dědičná jsou ta, která dlouho drží rodina jejich vladaře.

Nová buď vznikla jako celek, jako například Milánsko pod vládou Francesca Sforzy, nebo byla připojena k dědičným státům vladaře, jako třeba neapolské království španělskému králi.

Takto získané státní celky jsou zvyklé žít buď svobodně, či pod správou nějakého vladaře. Lze je získat vojenskou silou, bohatstvím nebo osobními ctnostnými vlastnostmi vladaře.

KAPITOLA II.

O dědičných knížectvích

Nebudu se tu zmiňovat o republikách, protože jsem je široce probíral jinde. Chci se zabývat jen knížectvími a budu se přitom držet jejich rozdělení, o němž jsem se už zmínil. Budu se je snažit prozkoumat z různých úhlů pohledu a vytvořit hypotézy, jak mohou vladaři takové státní celky vést a udržovat.

Říkám tedy, že je mnohem snazší udržovat dědičné státy, zvyklé podřízovat se vládě rodiny svého vladaře, než nově vzniklý stát. V takovém případě vladaři stačí pouze dodržovat hranice stanovené jeho předky a přizpůsobovat je novým okolnostem. Je-li vladař jen průměrně schopný, udrží se u moci, pokud ovšem nenastane nějaká nepředvídatelná událost, která by ho mohla svrhnout z trůnu. Ale i kdyby k tomu došlo, při sebemenším pochybení uzurpátora ho může zase okamžitě získat zpátky. Takových případů najdeme v Itálii spoustu, jako je tomu v případě vévody z Ferrary,

jenž v roce 1484 ustál útok Benátčanů a papeže Julia II. jen proto, že jeho rodina vládla zemi dlouhá léta.

Dědičný vladař nemusí mít tolik motivací a nemusí se svým poddaným příliš vnucovat. Proto je obvykle oblíbenější. Pokud nějakými výjimečnými chybami nevzbudí jejich nenávist, poddaní ho budou mít zcela přirozeně v oblibě. Během dlouhé nepřetržité vlády jeho předků lidé zapomenou na ústrky spojené se zaváděním nových pořádků. Každá změna se musí podobat pevnému zdivu, o které může vladař opřít další stavbu.

KAPITOLA III.

O smíšených knížectvích

V nových státech se však hromadí všechny možné problémy.

Je tomu tak především v případě, že se nejedná o nový samostatný stát, ale o území připojené k jinému státnímu celku, o němž pak můžeme říkat, že jde o smíšené knížectví nebo vladařství. První problémy vyplývají zcela přirozeně ze všech změn. Lidé rádi mění vladaře v naději, že se zlepší jejich osudy, a ve jménu této naděje se chápou zbraní a staví se proti současné vládě. Jenomže po uplynutí jisté doby zjistí, že byli podvedeni a že si svou situaci nijak nevylepší. Jsou to nevyhnutelné a zcela přirozené následky toho, že nový vládce musí své poddané zavalit novými zákony, musí je vést k pořádku svou armádou a dalšími povinnostmi vyplývajících z převzetí moci.

Vladař si v takovém případě udělá nepřátele ze všech, jejichž zájmy poškodil v okamžiku, kdy se knížectví zmocnil, a zároveň si nedokáže udržet přátelství a věrnost těch, kteří mu v tom pomáhali, protože nemohl